

Edifici de les turbines del Borràs i canal

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: C. de Joaquim Borràs 37 - 53
Alçada: 140

Coordenades:

Latitud: 41.62831
Longitud: 1.85923
UTM Est (X): 404976
UTM Nord (Y): 4609138

Classificació

Número de fitxa 08053-25
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Número inventari Si (IPA 35027)
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 5193012DG0059S0001OT
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dc., 31/05/2017 - 02:00

Descripció

L'edifici de les turbines és el lloc on hi ha la maquinària per produir l'electricitat motriu de tota la fàbrica. Un cop aturada la fàbrica produeix energia elèctrica que es ven a la companyia. Funciona amb una concessió a part.

Però a part de l'edifici que es trobava separat de la nau principal, tot i que ara hi ha continuïtat arquitectònica, funciona gràcies al canal, que recull, en una resclosa situada més amunt del riu, l'aigua que fa funcionar les turbines. L'aigua del canal entra per l'extrem de ponent es fica sota el nivell d'ús fins a les turbines i retorna al riu immediatament després.

Observacions:

L'interès de l'edifici es perd si no s'adjunta el canal, ja que formen part del mateix sistema de producció.

Història

La colònia industrial Borràs se situà a l'actual nucli de Castellbell i el Vilar. Consistia en un conjunt d'edificacions creades al voltant de la fàbrica tèxtil. Les construccions més importants i que avui dia encara resten són: la pròpia fàbrica, la Torre de l'Amo, els habitatges dels treballadors, la masoveria, la resclosa amb el canal i el Casino Borràs.

El senyor Oleguer Borràs i Castelltort, natural d'Igualada, es traslladà a Manresa, on es casà amb Ignàsia Pons, filla d'un veler. Aquesta família creà una societat que inicialment començà la seva activitat industrial a Sant Joan de Vilatorrada, per traslladar després la maquinària a les noves naus aixecades al terme de Castellbell i el Vilar.

Els edificis per a dues fàbriques s'aixecaren a tocar del riu Llobregat, en terres de les masies del Genovès i del Puig i a les darreries del 1876 eren gairebé acabades, així com els habitatges per als obrers. El 18 d'abril de 1877 la primera fàbrica s'arrendà a Josep Salgot i la segona, tres mesos més tard, als germans Frederic i Jaume Ricart, fabricants de Barcelona.

Més amunt de les fàbriques hi passava un camí veïnal, que anava des de la carretera de l'estació del Nord a Montserrat, el qual fou arranjat fins aproximadament la Casa Cremada, transformant-lo en camí de carro.

Més endavant fou convertit en carretera, a l'entorn de l'any 1881, fins que amb el Pont Nou del Burés s'aconseguí una millor comunicació amb la ciutat de Manresa.

Als seus costats nasqué el barri, construïnt-se originalment dos grups de cases, de 24 pisos cadascun, corresponents a cadascuna de les fàbriques, separats per un espai d'accés al camí que baixava cap a les fàbriques, que tenia una font adossada a cada paret. Anys més tard es tancà aquell accés, que fou ocupat per una botiga i una fonda, que és l'actual botiga del Riera.

Sabem que l'any 1900 ja hi havia edificada la casa del Cap, més endavant coneguda com la Torre de l'amo del Borràs, on aquests hi passaven temporades. Amb el temps, hi fou instal·lat un col·legi de monges.

Alguns particulars començaren a construir les seves cases a l'altra banda del camí, amb la particularitat de que algunes foren construïdes tan arran de camí, que només deixaren un espai de sis metres per la carretera. Calgué l'aplicació de la normativa de la Diputació que obligava un espai de dotze metres, per fer que fossin enderrocades l'any 1937. No trigà en instal·lar-s'hi un forn de pa i les tavernes de cal Brunet i cal Botero. No fou fins a l'any 1922 que fou inaugurat el Casino del Borràs.

La fàbrica, que des de l'any 1935 s'anomenava Manufactures Borràs SA, comptava amb 18.000 fusos de filats i amb 150 telers l'any 1955, tot plegat amb una plantilla de 500 treballadors. La fàbrica estava dividida en quatre seccions: la secció de Filatura, amb trinxadores, batans, cardes, manuars, pentinadores i metxeres; la secció d'Acabats, amb màquines dedicades a la preparació del fil, contínues de torçar,

dobladors de fil, cabdelladors dobles de teler, màquines de gasejar fil i enconadores; la secció de Teixits, amb encarretadores, ordidors mecànics i de faixa, màquines de bitlles, encoladores i telers; finalment, la secció de Serveis Auxiliars, amb els diversos tallers, mecànic, fusteria, electricistes, pintura i laboratoris. Com diu Montserrat Garzón, l'any 1967 la fàbrica fou comprada per Enric Carrera i Ochoa, un industrial oriünd de Vilassar de Mar, i l'any 1985 es fusionaren les indústries de Manufactures Borràs SA i Torçats Ibèrics, adoptant el nom de Torçats Ibèrics SA.

Bibliografia

GARZÓN i MANZANO Montserrat (1987). Història de la fàbrica de la colònia Borràs de Castellbell i el Vilar. Castellbell i el Vilar.

MASATS i LLOVER, Joan (1997). Història de la indústria tèxtil a Castellbell i el Vilar. Castellbell i el Vilar: el Brogit.

SERRA, Rosa (2000). Les colònies tèxtils a Catalunya. Manresa: Fundació Caixa Manresa; Angle. (Patrimoni artístic de la Catalunya central; 8).

